

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

Οι προτάσεις του ΣΕΦ για την ανάπτυξη της αγοράς φωτοβολταϊκών στην Ελλάδα

Φεβρουάριος 2008

Η ψήφιση του Ν. 3468/06 για τις ΑΠΕ, τον Ιούνιο του 2006, αποτέλεσε την απαρχή μιας νέας εποχής για τα φωτοβολταϊκά στη χώρα μας. Με το νόμο αυτό, η Ελλάδα μπήκε στο κλαμπ των δεκάδων χωρών που παρέχουν πλέον μία γενναία ενίσχυση της ηλιακής κιλοβατώρας. Αποτέλεσμα αυτής της πρωτοβουλίας υπήρξε το πρωτοφανές ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε τους τελευταίους μήνες για επενδύσεις στον τομέα των φωτοβολταϊκών. Χιλιάδες επενδυτικά σχέδια κατατέθηκαν ήδη στη ΡΑΕ, ενώ οι εταιρίες που ασχολούνται με την εμπορία και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών ανέρχονται πλέον σε εκατοντάδες, δικαιώνοντας την επιλογή στήριξης της τεχνολογίας αυτής.

Δυστυχώς όμως, ο Ν. 3468/06 δεν συνοδεύτηκε από μία σειρά άλλων μέτρων που θα έκαναν την εφαρμογή του πιο άμεση και ουσιαστική. Έτσι σήμερα, παρά το τεράστιο ενδιαφέρον, η αγορά βρίσκεται σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι. Η έλλειψη πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού για τα φωτοβολταϊκά, ο ατυχής, όπως αποδείχθηκε στην πράξη, σχεδιασμός του Προγράμματος Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών, οι γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και οι διφορούμενες ερμηνείες νόμων και εγκυκλίων, έχουν οδηγήσει σε πολλά αδιέξοδα και σε ένα κλίμα ανησυχίας στην αγορά.

Η αγορά χρειάζεται σαφείς και ξεκάθαρους κανόνες που να εγγυώνται ένα ασφαλές επενδυτικό περιβάλλον σε βάθος χρόνου. Οι ασάφειες, οι παλινδρομήσεις και η συνεχής αλλαγή των όρων του παιχνιδιού αποτελούν τον εφιάλτη οποιασδήποτε αγοράς, πόσο μάλλον μιας αγοράς όπως αυτή των φωτοβολταϊκών που τώρα ετοιμάζεται να απογειωθεί.

Στόχος του Συνδέσμου Εταιριών Φωτοβολταϊκών (ΣΕΦ) είναι η ανάπτυξη μιας υγιούς αγοράς που θα αφορά τόσο τον οικιακό και μικρό εμπορικό τομέα, όσο και μεγαλύτερες επενδύσεις σε φωτοβολταϊκά πάρκα. Ευελπιστούμε να προσελκύσουμε σημαντικά κεφάλαια

από το εξωτερικό, αλλά επιθυμούμε και την ανάπτυξη μιας εγχώριας βιομηχανίας σε ένα τεχνολογικό κλάδο αιχμής. Η υλοποίηση της πρώτης φάσης του προγράμματος ανάπτυξης φωτοβολταϊκών μεταφράζεται σε μια αγορά της τάξης των 4-5 δις ευρώ και στη δημιουργία εκατοντάδων νέων θέσεων εργασίας, πολλές από τις οποίες είναι ήδη πραγματικότητα.

Συνοπτικά, οι προτάσεις του ΣΕΦ αφορούν στα εξής:

1. Επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης των ήδη κατατεθειμένων επενδυτικών προτάσεων.
2. Απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών.
3. Άμεση αποσαφήνιση των πολεοδομικών και χωροταξικών όρων για την ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών.
4. Φορολογικές διευκολύνσεις για την ανάπτυξη των οικιακών εφαρμογών φωτοβολταϊκών.
5. Υποχρεωτική εφαρμογή φωτοβολταϊκών σε νέα μεγάλα εμπορικά κτίρια κατά το επιτυχημένο παράδειγμα της Ισπανίας.
6. Αποσαφήνιση των όρων τιμολόγησης της παραγόμενης ηλιακής κιλοβατώρας, ώστε να μη δημιουργείται κλίμα ανασφάλειας στους επενδυτές.
7. Σχεδιασμό της δεύτερης φάσης ανάπτυξης των φωτοβολταϊκών για την περίοδο μετά το 2010, προκειμένου να σταλεί ένα μήνυμα συνέχειας και συνέπειας προς τους ενδιαφερόμενους επενδυτές και να μην οδηγηθεί σε κατάρρευση η αγορά σε 2-3 χρόνια.

Αναλυτική παρουσίαση των προτάσεων του ΣΕΦ

1. Επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης των ήδη κατατεθειμένων επενδυτικών προτάσεων

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών που συνέταξε η ΡΑΕ και ενέκρινε ο υπουργός Ανάπτυξης, το 50% των αδειών παραγωγής για φωτοβολταϊκά θα έπρεπε να δοθεί εντός του 2007. Μέχρι σήμερα έχουν δοθεί ελάχιστες άδειες παραγωγής, ενώ έχει συσσωρευτεί μεγάλος αριθμός αιτήσεων που ξεπερνούν μάλιστα κατά πολύ τη διαθέσιμη ισχύ. Στις περισσότερες των περιπτώσεων δεν έχουν καν προωθηθεί οι περιβαλλοντικές μελέτες στις αρμόδιες Περιφέρειες προκειμένου να προχωρήσει η διαδικασία της αδειοδότησης.

Επειδή υπάρχει ήδη μεγάλη αναστάτωση στην αγορά, θα πρέπει να υπάρξει άμεσα μία απεμπλοκή από τη σημερινή αδιέξοδη κατάσταση. Πιστεύουμε ότι σε μεγάλο βαθμό οδηγηθήκαμε στο σημερινό αδιέξοδο λόγω του ατυχούς σχεδιασμού του Προγράμματος Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών, το οποίο προσπάθησε να επιβάλει ένα ασφυκτικό πλαίσιο, ακυρώνοντας στην πράξη τις περισσότερες μεγάλες επενδύσεις. Το Πρόγραμμα αυτό μέσω της υπερρύθμισης, οδήγησε τελικά σε αρρυθμία. Η αγορά χρειάζεται ένα ευρύ πλαίσιο εντός του οποίου να μπορεί να κινηθεί, όχι ένα ασφυκτικό πλαίσιο που πνίγει εν τέλει τις όποιες πρωτοβουλίες. Με την εξαίρεση των αιτήσεων που κατατέθηκαν ως τις αρχές Απριλίου 2007, δεν είναι πλέον εφικτή καμία μεγάλη επένδυση ως και το 2010. Όλοι οι σοβαροί και αξιόλογοι επενδυτές (ανάμεσά τους σημαντικά funds του εξωτερικού) δεν μπορούν ουσιαστικά να επενδύσουν στην Ελλάδα. Χιλιάδες επενδυτές ξόδεψαν εκατομμύρια ευρώ σε μελέτες για να πάρουν στην καλύτερη περίπτωση άδεια για ένα επενδυτικό σχέδιο κουτσουρεμένο στα μέτρα του ασφυκτικού αδειοδοτικού πλαισίου.

Είναι σαφές ότι χρειάζεται μία επιτάχυνση των ρυθμών αδειοδότησης. Ο ΣΕΦ πιστεύει μάλιστα ότι ίσως χρειάζεται και κάτι παραπάνω. Ένα ισχυρό σοκ που θα στείλει το μήνυμα στην αγορά ότι θα επενδύσουν τελικά οι πιο σοβαροί επενδυτές. **Στην κατεύθυνση αυτή προτείνουμε να εγκριθούν όλες οι αιτήσεις εξαίρεσης και άδειας παραγωγής που υποβλήθηκαν ή θα υποβληθούν (με την προϋπόθεση ότι τηρούν στοιχειωδώς τη νομιμότητα).** Κριτήριο πλέον για το ποιος θα ενταχθεί στο Πρόγραμμα (και άρα θα τύχει των ευνοϊκών ρυθμίσεων για την τιμή της παραγόμενης ηλιακής κιλοβατώρας) θα είναι το ποιος θα καταφέρει να φτάσει πρώτος ως τη σύνδεση με το δίκτυο. Όταν οι

συνδέσεις φτάσουν το πλαφόν που ορίζει το Πρόγραμμα, πολύ απλά, οι επόμενοι θα πρέπει ή να περιμένουν αναθεώρηση του Προγράμματος ή να συνδεθούν χωρίς τα ευεργετήματα της υψηλής ηλιακής κλιμακώσεως. Στο σενάριο αυτό δεν απαιτείται βέβαια να γίνει επιμερισμός της διαθέσιμης ισχύος και έτσι γίνεται δυνατή και η υλοποίηση μεγάλων έργων που σήμερα αποκλείονται στην πράξη. Σε περίπτωση που καλυφθεί το πλαφόν και ορισμένα έργα δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμη, γίνονται αποδεκτά στο Πρόγραμμα με την προϋπόθεση ότι έχει ξεκινήσει η υλοποίησή τους (κατά το παράδειγμα της Ισπανίας).

2. Απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών

Παρόλο που ο Ν. 3468/06 προχώρησε σε κάποια απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών, η κατάσταση απέχει πολύ από το να χαρακτηριστεί ικανοποιητική. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε μελέτη του γερμανικού Ινστιτούτου Fraunhofer για λογαριασμό της ΕΕ (Ιούνιος 2007), η **Ελλάδα φιγουράρει στη δεύτερη χειρότερη θέση** (μετά την Ουγγαρία) **σε ότι αφορά στις διαδικασίες αδειοδότησης των ΑΠΕ.**

Ο λόγος είναι η ανούσια εμπλοκή πολλών φορέων που όχι μόνο δεν διασφαλίζουν το δημόσιο συμφέρον αλλά συχνά έχουν και απόλυτη άγνοια του αντικειμένου. Ας δούμε ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα.

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 19500/2004 (ΦΕΚ 1671 Β΄/11.11.2004), φωτοβολταϊκοί σταθμοί ισχύος έως 500 kWp ορίζονται ως **μη οχλούσες** εγκαταστάσεις. Παρόλα αυτά, για τα συστήματα άνω των 20 kWp απαιτείται Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και Αξιολόγηση και Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων. Είναι κάτι παραπάνω από σαφές ότι τα φωτοβολταϊκά δεν έχουν περιβαλλοντικές επιπτώσεις τέτοιες που να δικαιολογούν τη σύνταξη ειδικής μελέτης. Παρόλα αυτά η μελέτη αυτή προβλέπεται, με αποτέλεσμα να γίνονται σημαντικά έξοδα από πλευράς επενδυτών, να υπάρχουν πολύμηνες καθυστερήσεις και να υπάρχει επιπλέον ο κίνδυνος διαφθοράς προκειμένου να επιταχυνθούν άτυπα οι διαδικασίες.

Ας κρατήσουμε την ουσία. Ασφαλώς και πρέπει να γίνονται μελέτες εκεί που χρειάζονται. Όχι όμως να συντηρείται ένα χαρτοβασίλειο μόνο και μόνο για να έχουν έσοδα κάποιοι μελετητές! Γιατί στην περίπτωση των φωτοβολταϊκών περί αυτού πρόκειται. Αν η Πολιτεία επιθυμεί να βάλει συγκεκριμένους όρους στην εγκατάσταση φωτοβολταϊκών προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξει προσβολή του περιβάλλοντος, ας το κάνει. Ας σταματήσει

όμως αυτή η συλλογική υποκρισία που προσβάλλει τη χώρα μας και δυναμιτίζει τις επενδύσεις.

Για τους παραπάνω λόγους, **ο ΣΕΦ προτείνει να υπάρξει ρύθμιση που να προβλέπει τα εξής:**

Φωτοβολταϊκοί σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που χαρακτηρίζονται ως **μη οχλούσες δραστηριότητες**, να εξαιρούνται από την υποχρέωση προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης και από την υποχρέωση λήψης απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, εφόσον εγκαθίστανται εκτός περιοχών Natura 2000 και Εθνικών Δρυμών.

Για τους μεγαλύτερους σταθμούς (οι οποίοι χαρακτηρίζονται ούτως ή άλλως ως χαμηλής όχλησης) να εφαρμοστεί η ισχύουσα νομοθεσία.

3. Άμεση αποσαφήνιση των πολεοδομικών και χωροταξικών όρων για την ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών

Σύμφωνα με το **N. 2941/01** (αρθ. 2, παρ. 7), *“με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης για την ανέγερση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης Α.Π.Ε., κατά παρέκκλιση των διατάξεων των άρθρων 1, 4 και 7 του από 24.5.1985 προεδρικού διατάγματος, που δημοσιεύθηκε στις 31.5.1985 (ΦΕΚ 270 Δ), καθώς και ειδικές αποστάσεις από τα όρια οικισμών, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 4 του ίδιου προεδρικού διατάγματος και των διατάξεων του άρθρου 7 του από 24.4.1985 προεδρικού διατάγματος που δημοσιεύθηκε στις 3.5.1985 (ΦΕΚ 181 Δ)”*.

Επίσης, το άρθρο 26 του ΓΟΚ αναφέρει ότι *“με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, ρυθμίζονται θέματα κτιριοδομικού περιεχομένου, που είτε απορρέουν από την εφαρμογή του παρόντος νόμου (1577/85) είτε με τη ρύθμισή τους: ... προστατεύεται το περιβάλλον, εξοικονομείται ενέργεια...”*. Είναι σαφές ότι μία υπουργική απόφαση θα μπορούσε να δώσει κατευθύνσεις για την απρόσκοπτη εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών.

Εδώ και ένα περίπου χρόνο εκκρεμεί η έκδοση μίας ΚΥΑ που θα ρυθμίζει όλα τα παραπάνω θέματα πολεοδομικού χαρακτήρα. Η περαιτέρω καθυστέρηση μόνο ζημία μπορεί να κάνει στην απρόσκοπτη και υγιή ανάπτυξη της αγοράς.

Άμεσης προτεραιότητας είναι και μία εγκύκλιος προς τα πολεοδομικά γραφεία για το είδος της βεβαίωσης που πρέπει να παρέχουν προς τη ΔΕΗ για τη σύνδεση φωτοβολταϊκών συστημάτων. Στην αίτηση για τη σύνδεση φωτοβολταϊκού σταθμού στο δίκτυο χαμηλής τάσης, η ΔΕΗ ζητά μεταξύ άλλων και *“Έγγραφο της αρμόδιας Πολεοδομικής υπηρεσίας (σύμφωνα με το Ν. 1512/85 και τις σχετικές εγκυκλίους του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ), ότι η συγκεκριμένη εγκατάσταση μπορεί να συνδεθεί με το δίκτυο της ΔΕΗ”*. Το έγγραφο αυτό το ζητά η ΔΕΗ για να πιστοποιήσει απλώς τη νομιμότητα του κτίσματος ή του οικοπέδου. Δυστυχώς όμως, τα κατά τόπους πολεοδομικά γραφεία δεν γνωρίζουν τι ακριβώς πρέπει να απαντήσουν, με αποτέλεσμα να έχει μπλοκάρει η εγκατάσταση ακόμη και μικρών οικιακών συστημάτων για τα οποία δεν απαιτείται κατά τα άλλα καμία άδεια.

Ο ΣΕΦ έχει υποβάλει τις προτάσεις του προς την αρμόδια επιτροπή που συνεστήθη τον Νοέμβριο του 2006.

Ιδιαίτερη έμφαση θα θέλαμε να δώσουμε στο θέμα της αρτιότητας των οικοπέδων και γηπέδων όπου εγκαθίστανται φωτοβολταϊκά. Επειδή τα φωτοβολταϊκά θεωρούνται έργα δημόσιας ωφέλειας ανεξάρτητα από το φορέα υλοποίησής τους και εξομοιώνονται με τα έργα της ΔΕΗ, **πρότασή μας είναι να μη τίθεται θέμα αρτιότητας των οικοπέδων για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών**. Η έννοια της αρτιότητας είναι άρρηκτα δεμένη στη νομοθεσία με την έννοια της οικοδομησιμότητας. Δεδομένου όμως ότι στα φωτοβολταϊκά δεν απαιτείται άδεια δόμησης, η αρτιότητα του οικοπέδου θα είχε νόημα μόνο για την περίπτωση έκδοσης οικοδομικής άδειας για κάποιο οικίσκο στον οποίο τοποθετούνται οι αντιστροφείς και τα συστήματα ελέγχου του σταθμού. Και σ' αυτή την περίπτωση όμως [α] τα συστήματα αυτά μπορούν ορισμένες φορές να εγκατασταθούν εκτός οικίσκου ή [β] να εγκατασταθούν σε αγροτική αποθήκη έως 15 τ.μ. για την οποία δεν απαιτείται οικοδομική άδεια (απόφαση 5219/3-2-2004, ΦΕΚ 114Δ).

Σε ότι αφορά στις προτάσεις του ΣΕΦ για το υπό διαμόρφωση **ειδικό πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις ΑΠΕ**, αυτές έχουν κατατεθεί αναλυτικά τον Μάρτιο του 2007 και, με μία και μόνη εξαίρεση, δεν ελήφθησαν υπόψη στο νέο σχέδιο που παρουσιάστηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ τον Ιανουάριο του 2008. Επιγραμματικά, οι προτάσεις αυτές είναι οι εξής:

Έκταση εφαρμογής του Ειδικού Χωροταξικού

Στο άρθρο 3 του σχεδίου προτείνουμε να προστεθεί μία παράγραφος που θα ορίζει σαφώς ότι:

“Για τις εγκαταστάσεις που δεν υπάγονται στις διατάξεις της παρούσας απόφασης, δεν ισχύουν οι ρυθμίσεις και περιορισμοί που περιγράφονται σε επόμενα άρθρα (6 έως 20) και επομένως μπορούν να χωροθετηθούν σε κάθε περιοχή με την επιφύλαξη τυχόν άλλων απαγορεύσεων που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία”.

Η περίπτωση των αγροτικών περιοχών υψηλής παραγωγικότητας

Σύμφωνα με το σχέδιο του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού, ως ζώνες αποκλεισμού εγκαταστάσεων ΑΠΕ ορίζονται, μεταξύ άλλων, και οι γεωργικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας.

Πιστεύουμε ακράδαντα πως η εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων ΑΠΕ είναι απολύτως συμβατή με τον αγροτικό χαρακτήρα ακόμη και εκείνων των περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως υψηλής παραγωγικότητας. Για το λόγο αυτό, προτείνεται η **απαλοιφή από το σχέδιο ειδικού χωροταξικού των ρυθμίσεων που αποκλείουν τις ΑΠΕ από τις περιοχές υψηλής παραγωγικότητας**, αλλά και την ταυτόχρονη **τροποποίηση του άρθρου 56 του Ν. 2945/2001**, ώστε και να προστατεύεται ουσιαστικά η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας και να προχωρήσει απρόσκοπτα η ανάπτυξη των καθαρών πηγών ενέργειας, κάτι που αποτελεί άλλωστε τυπική αλλά και ουσιαστική υποχρέωση της χώρας μας.

Η προτεινόμενη τροποποίηση έχει ως εξής:

“Σε αγροτεμάχια που χαρακτηρίζονται από την οικεία Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης ως αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, απαγορεύεται η άσκηση οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας, εκτός από τη γεωργική εκμετάλλευση και την εκμετάλλευση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας”.

“Σε περιοχές που χαρακτηρίζονται κατά τα ανωτέρω ως αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, απαγορεύεται η κατάτμηση των αγροτεμαχίων, είτε με διανομή μεταξύ των συνιδιοκτητών είτε με πώληση ή οποιαδήποτε άλλη πράξη με την οποία μεταβιβάζονται δικαιώματα κυριότητας, χωρίς προηγούμενη άδεια της οικείας

Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης, με ποινή την απόλυτη ακυρότητα της σχετικής δικαιοπραξίας. Η άδεια παρέχεται μόνο εφόσον με την κατάτμηση διευκολύνεται η αγροτική εκμετάλλευση ή η εκμετάλλευση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και επισυνάπτεται στη σχετική συμβολαιογραφική πράξη στην οποία γίνεται μνεία αυτής”.

Αποστάσεις εγκατάστασης από ζώνες αποκλεισμού

Η παράγραφος 4 του άρθρου 17 του σχεδίου ειδικού χωροταξικού αναφέρει τα εξής:

3. *Οι αποστάσεις εγκατάστασης των εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας από τις ζώνες αποκλεισμού της παραγράφου 2 και οι ειδικότεροι όροι χωροθέτησης των συνοδευτικών τους έργων πρέπει να καθορίζονται, κατά περίπτωση, στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με τα γενικά κριτήρια της νομοθεσίας και τους τυχόν ειδικούς κανονισμούς και πρότυπα που έχουν θεσμοθετηθεί για ορισμένες κατηγορίες συνοδευτικών έργων (πχ. γραμμές μεταφοράς ΥΤ).*

Η παράγραφος αυτή αφήνει ανοιχτά τα περιθώρια αυθαίρετων ερμηνειών και αποφάσεων σε επίπεδο τοπικών αρχών. Κατ’ αρχήν, **η ίδια η έννοια της ζώνης αποκλεισμού γύρω από ζώνη αποκλεισμού είναι παράλογη και αυθαίρετη**. Όταν κάτι αποκλείεται από μία ζώνη, ο αποκλεισμός αίρεται στα όρια αυτής της ζώνης. Αλλιώς σε τι εξυπηρετεί ο καθορισμός της αρχικής ζώνης;

Στην περίπτωση των φωτοβολταϊκών η περίπτωση είναι πιο ξεκάθαρη, αφού η φύση της τεχνολογίας αυτής επιτρέπει να τοποθετούνται πάνω σε κτίρια και μέσα σε οικισμούς και συνεπώς η λογική του καθορισμού ελάχιστων αποστάσεων εγκατάστασης καθίσταται πρακτικά χωρίς νόημα. Μη ξεχνάμε άλλωστε πως η ισχύουσα νομοθεσία επιτρέπει την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε περιοχές εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων, εντός ορίων οικισμών με πληθυσμό μικρότερο των 2.000 κατοίκων ή οικισμών προϋφισταμένων του 1923, καθώς και σε εκτός σχεδίου περιοχές, ενώ επιτρέπεται να εγκαθίστανται και σε παραδοσιακούς οικισμούς, ιστορικά τμήματα πόλεων και διατηρητέα κτίρια ύστερα από έγκριση της αρμόδιας ΕΠΑΕ ως προς την ένταξή τους στο χώρο (ΚΥΑ της 4-11-2004).

4. Φορολογικές διευκολύνσεις για την ανάπτυξη των οικιακών εφαρμογών φωτοβολταϊκών

Ο Ν. 3468/06 για τις ΑΠΕ δίνει, για πρώτη φορά, το δικαίωμα σε οικιακούς καταναλωτές να πωλούν την παραγόμενη από φωτοβολταϊκά ηλεκτρική ενέργεια έναντι μιας καθορισμένης από το νόμο τιμής.

Το κατ' αρχήν θετικό αυτό μέτρο όμως κινδυνεύει να μείνει στα χαρτιά στην περίπτωση των οικιακών μικροπαραγωγών, αφού για να πωλήσει κανείς ηλεκτρική ενέργεια στον ΔΕΣΜΗΕ ή τη ΔΕΗ, κατά περίπτωση, θα πρέπει να ανοίξει βιβλία στην εφορία και να κάνει περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ, και μάλιστα για μικροποσά, αφού τα οικιακά συστήματα δεν είναι εξ ορισμού μεγάλες ενεργειακές επενδύσεις.

Απόρροια αυτού του γεγονότος είναι ότι ενώ έχουν περάσει αρκετοί μήνες από την ψήφιση του νόμου, δεν έχουμε ακόμη οικιακές εφαρμογές φωτοβολταϊκών.

Για το λόγο αυτό, προτείνουμε να υπάρχει διαφορετική μεταχείριση των οικιακών συστημάτων σε σχέση με τις εμπορικές εφαρμογές. Ειδικότερα προτείνουμε τα εξής:

[1]. **Ο οικιακός καταναλωτής που εγκαθιστά φωτοβολταϊκό σύστημα και διαθέτει την παραγόμενη ενέργεια στο δίκτυο να μη θεωρείται επιτηδεύματίας.** Η παραπάνω ρύθμιση σημαίνει ότι θα μπορέσει να απαλλαχθεί από την τήρηση βιβλίων και αποδείξεων του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων που προβλέπονται από τη σχετική φορολογική νομοθεσία.

[2]. Προτείνουμε ακόμη, ειδικά για τους οικιακούς μικροπαραγωγούς, **απαλλαγή από τον ΦΠΑ και τη φορολογία εισοδήματος για τα συγκεκριμένα έσοδα** που προέρχονται από τη διάθεση ηλιακού ηλεκτρισμού.

Η ουσία των προτάσεων αυτών είναι να υπάρχει μια, μακρόχρονη μεν, πλην όμως απαραίτητη απόσβεση του συστήματος σε λογικό χρονικό διάστημα για να έχει κίνητρο ο οικιακός καταναλωτής ο οποίος δεν έχει τα πλεονεκτήματα των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ηλεκτροπαραγωγή. **Δυστυχώς, το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών με πρόσφατη εγκύκλιό του (15-1-2008) φαίνεται να απορρίπτει αυτή την επιλογή, καταδικάζοντας ουσιαστικά τους οικιακούς μικροπαραγωγούς.**

5. Υποχρεωτική εφαρμογή φωτοβολταϊκών σε νέα μεγάλα εμπορικά κτίρια

Το παράδειγμα της Ισπανίας

Ο νέος “Τεχνικός Κώδικας Κτιρίων” της Ισπανίας μπήκε σε εφαρμογή από τον Σεπτέμβριο του 2006 και προβλέπει ότι 30-70% των αναγκών των νέων κτιρίων σε ζεστό νερό πρέπει να καλύπτεται με ηλιοθερμικά, ενώ μέσω μιας μεθοδολογίας που περιγράφεται στη νέα νομοθεσία, επιβάλλεται και η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών ελάχιστης ισχύος 6,25 kWp (κιλοβάτ) σε πολλές κατηγορίες εμπορικών κτιρίων. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία αυτή, για παράδειγμα, ένα ξενοδοχείο συνολικής επιφάνειας 20.000 τ.μ. στην περιοχή της Μαδρίτης, οφείλει να εγκαταστήσει τουλάχιστον 48 kWp φωτοβολταϊκών. Φυσικά, η υποχρέωση αυτή συνοδεύεται και από γενναία κίνητρα με τη μορφή ενίσχυσης της παραγόμενης ηλιακής κιλοβατώρας, ώστε ο ‘θιγόμενος’ να βγαίνει τελικά κερδισμένος οικονομικά. Εκτιμάται ότι, χάρη στο μέτρο αυτό και μόνο, θα εγκατασταθούν στην Ισπανία περίπου 100 MWp φωτοβολταϊκών την επόμενη πενταετία.

Προσαρμογή του μέτρου στα ελληνικά δεδομένα

Προτείνουμε την εφαρμογή ενός αντίστοιχου μέτρου και στην Ελλάδα, ώστε να ενισχυθεί η αποκεντρωμένη ηλεκτροπαραγωγή, να μειωθούν οι απώλειες των δικτύων, να προστατευτεί το περιβάλλον και να τονωθεί η εγχώρια αγορά φωτοβολταϊκών.

Η εφαρμογή στην Ελλάδα βασίζεται στη λογική του ισπανικού κώδικα, πλην όμως έχουμε απλοποιήσει σημαντικά τους αλγόριθμους υπολογισμού για το ελάχιστο μέγεθος συστήματος που θα πρέπει να τοποθετηθεί ανά κατηγορία κτιρίου. Αντί των πέντε (5) κλιματικών ζωνών που προβλέπει η ισπανική νομοθεσία, επιλέξαμε μία ενιαία αντιμετώπιση για όλη τη χώρα, ενώ κρατήσαμε ίδιες τις κατηγορίες των κτιρίων του τριτογενή τομέα στις οποίες θα εφαρμοστεί το μέτρο.

Συγκεκριμένα, η ελάχιστη ισχύς φωτοβολταϊκού συστήματος που θα πρέπει να τοποθετηθεί σε νέα εμπορικά κτίρια (ή κτίρια που υφίστανται μείζονα ανακαίνιση όπως αυτή ορίζεται από την κοινοτική οδηγία 2002/91/EK) ορίζεται από την παρακάτω σχέση:

$$P = A * E$$

όπου P είναι η ελάχιστη ισχύς σε kWp, A ένας συντελεστής που ορίζεται στον παρακάτω πίνακα και E η συνολική επιφάνεια του κτιρίου σε m^2 ή ο αριθμός δωματίων ή κλινών στην περίπτωση των ξενοδοχείων και των κλινικών.

Οι κατηγορίες κτιρίων στις οποίες επιβάλλεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών είναι οι ακόλουθες:

Χρήση κτιρίου	Ελάχιστο μέγεθος κτιρίου για την εφαρμογή του μέτρου	Συντελεστής A
Supermarket	4.000 m^2	0,0020
Πολυκαταστήματα & Εμπορικά Κέντρα	3.000 m^2	0,0035
Αποθήκες	10.000 m^2	0,0010
Κτίρια γραφείων & κτίρια του ευρύτερου δημόσιου τομέα	4.000 m^2	0,0020
Εκθεσιακοί χώροι	10.000 m^2	0,0010
Ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα	100 δωμάτια	0,08
Νοσοκομεία και κλινικές	100 κλίνες	0,08

Με βάση τα παραπάνω, η ελάχιστη ισχύς φωτοβολταϊκών ορίζεται κατά περίπτωση ως εξής:

Χρήση κτιρίου	Ελάχιστη ισχύς φωτοβολταϊκού (kWp)
Supermarket	8
Πολυκαταστήματα & Εμπορικά Κέντρα	10,5
Αποθήκες	10
Κτίρια γραφείων & κτίρια του ευρύτερου δημόσιου τομέα	8
Εκθεσιακοί χώροι	10
Ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα	8
Νοσοκομεία και κλινικές	8

Στην περίπτωση ενός εμπορικού κέντρου συνολικής επιφάνειας 10.000 m², η ελάχιστη ισχύς διαμορφώνεται σε 35 kWp, ενώ στην περίπτωση ενός μεγάλου ξενοδοχείου 200 δωματίων σε 16 kWp.

Η ανάλυση έλαβε υπόψη της τυχόν περιορισμούς στη διαθέσιμη επιφάνεια στο δώμα ή τη στέγη των κτιρίων, ώστε τα προκύπτοντα ελάχιστα μεγέθη να είναι όντως υλοποιήσιμα.

Επειδή το μέγεθος των κτιρίων στα οποία επιβάλλεται το μέτρο είναι μεγάλο, το κόστος των φωτοβολταϊκών συστημάτων σε σχέση με το συνολικό κόστος κατασκευής ή ανακατασκευής είναι αμελητέο, ενώ η διασφάλιση μιας υψηλής τιμής πώλησης της παραγόμενης κιλοβατώρας (όπως προβλέπεται από το Ν. 3468/06) διασφαλίζει την απόσβεση και λογική κερδοφορία του συστήματος.

Εννοείται ότι αφού το μέτρο θα είναι υποχρεωτικό, τα συστήματα αυτά απαλλάσσονται από την τυχόν υποχρέωση για απόκτηση άδειας εξαίρεσης από τη ΡΑΕ ή τυχόν περιβαλλοντικές εγκρίσεις.

6. Αποσαφήνιση των όρων τιμολόγησης της παραγόμενης ηλιακής κιλοβατώρας, ώστε να μη δημιουργείται κλίμα ανασφάλειας στους επενδυτές
--

Στο άρθρο 7 της σύμβασης αγοροπωλησίας ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ (ΦΕΚ 1442B, 2-10-2006) που αφορά την τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας αναφέρεται επί λέξει ότι “ο παραγωγός... δικαιούται να λαμβάνει το τίμημα... σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων του Κεφαλαίου Δ' του Ν. 3468/2006”.

Στο Κεφάλαιο Δ' του Ν. 3468/06, άρθρο 14, παρ. 3 αναφέρεται επί λέξει ότι “η τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγουν οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί οι οποίοι εντάσσονται στο Πρόγραμμα και η οποία απορροφάται από το Σύστημα, απευθείας ή μέσω Δικτύου ή από το Δίκτυο των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, γίνεται σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα του άρθρου 13. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης που εκδίδεται μετά από γνώμη της Ρ.Α.Ε., μπορεί να μεταβάλλονται οι τιμές αυτές, μετά την έναρξη του Προγράμματος, με βάση τους στόχους αυτού”.

Η τελευταία φράση που αφορά την ευχέρεια του υπουργού να μεταβάλλει τις τιμές, είναι αυτή που έχει θορυβήσει αρκετούς επενδυτές και τράπεζες, αφού θεωρούν ότι κάτι τέτοιο θέτει εν αμφιβόλω τον οικονομικό σχεδιασμό μίας επένδυσης.

Για εμάς είναι σαφές πως ο υπουργός Ανάπτυξης μπορεί να μεταβάλλει τα τιμολόγια πώλησης για τις **μελλοντικές** επενδύσεις (σε περίπτωση που το μέγεθος της αγοράς και η πιθανή πτώση του κόστους των συστημάτων δικαιολογούν πλέον χαμηλότερα κίνητρα) και όχι τα τιμολόγια εκείνα για τα οποία υπάρχει ήδη υπογεγραμμένη σύμβαση αγοροπωλησίας μεταξύ παραγωγού και ΔΕΣΜΗΕ (ή ΔΕΗ). Αν ίσχυε κάτι διαφορετικό, τότε, πράγματι, θα υπήρχε θέμα βιωσιμότητας και αδυναμίας οικονομικού προγραμματισμού από πλευράς των επενδυτών και θα ακυρωνόταν στην πράξη η ουσία των καινοτόμων ρυθμίσεων του Ν. 3468/06.

Το ίδιο ισχύει και για **πιθανή παρερμηνεία που αφορά στους όρους τιμολόγησης της ηλιακής κιλοβατώρας κατά τη δεύτερη δεκαετία της επένδυσης**. Σύμφωνα με το Ν. 3468/06, η σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας ισχύει για δέκα (10) έτη και μπορεί να παρατείνεται για δέκα (10), επιπλέον, έτη, μονομερώς, με έγγραφη δήλωση του παραγωγού. Είναι σαφές ότι **η μονομερής παράταση του συμβολαίου δεν συνεπάγεται επ' ουδενί λόγω και αλλαγή των όρων του**. Με άλλα λόγια, ο παραγωγός θα απολαμβάνει τις ίδιες τιμές πώλησης της ηλιακής κιλοβατώρας όπως και στην πρώτη δεκαετία. Σε διαφορετική περίπτωση, τίθεται εν αμφιβόλω η ίδια η βιωσιμότητα της επένδυσης. Στην περίπτωση μάλιστα των οικιακών εφαρμογών (οι οποίες δεν έχουν το ευεργέτημα της επιδότησης κεφαλαίου), τυχόν αλλαγή των όρων τιμολόγησης τη δεύτερη δεκαετία, καθιστά την επένδυση απαγορευτική και τινάζει στον αέρα το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών (το οποίο προβλέπει εγκατάσταση 70 μεγαβάτ μικρών φωτοβολταϊκών στον οικιακό και μικρό εμπορικό τομέα). Ζητάμε λοιπόν να υπάρξει άμεσα ερμηνευτική εγκύκλιος από το ΥΠΑΝ.

7. Σχεδιασμός της δεύτερης φάσης ανάπτυξης των φωτοβολταϊκών για την περίοδο μετά το 2010

Ακόμη κι αν δεν υπήρχαν όλα τα παραπάνω προβλήματα, είναι σαφές ότι το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών αφορά σε μία περίοδο 3-5 ετών κατά την οποία θα αδειοδοτηθούν και θα εγκατασταθούν όσα συστήματα προβλέπονται από το Πρόγραμμα. Αν δεν υπάρξει άμεσα σχεδιασμός για την επόμενη φάση, η αγορά θα βρεθεί σε ένα κενό με κίνδυνο να οδηγηθεί σε κατάρρευση. Επιπλέον, με τον σημερινό σχεδιασμό αποκλείονται στην πράξη μεγάλες επενδύσεις και αποτρέπονται σοβαροί επενδυτές (κυρίως από το εξωτερικό) να επενδύσουν στη χώρα μας.

Την ίδια ώρα, άλλες χώρες (με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα την πρωτοπόρο Γερμανία) σχεδιάζουν ήδη από σήμερα την ενίσχυση των φωτοβολταϊκών έως και το 2030.

Ο ΣΕΦ προτείνει να ξεκαθαρίσουν οι όροι και οι κανόνες ήδη από σήμερα. Και προτείνει οι όροι αυτοί να είναι εξαιρετικά απλοί, ακολουθώντας το επιτυχημένο γερμανικό μοντέλο. **Προτείνουμε λοιπόν να ισχύσουν τα σημερινά κίνητρα έως και το 2010 (τυχόν αλλαγή τους νωρίτερα θα τίναζε την αγορά στον αέρα) και στη συνέχεια να ισχύσουν νέα κίνητρα (αντίστοιχα αυτών που ισχύουν στη Γερμανία) για την περίοδο μετά το 2010, ώστε να γίνει δυνατή η απρόσκοπτη ανάπτυξη της αγοράς σε βάθος χρόνου.**